

Bijlage behorende bij Strategische sportnota 2013-2020

‘De sport verkend’

Inhoudsopgave

Terugblik Sportnota Sport in Beweging 2008-2012	3
Beleidsontwikkelingen en achtergronden	5
Sportparticipatie	8
Sportinfrastructuur	9

Terugblik sportbeleid 2008-2012

Sport in Beweging 2008-2012

De vorige nota bestreek de periode 2008-2012. Gedurende deze periode werd er specifiek ingezet op sportstimulering. De doelstelling was om meer inwoners actief deel te laten nemen aan sport. Vooral de jeugd was een speerpunt.

Sportstimuleringsbeleid

Uitgangspunt is het vergroten van het netwerk in de Helmondse sportwereld, zodat mensen op meerdere manieren bereikt worden en sport niet alleen als doel via de sportverenigingen, maar ook als middel via bijv. de welzijnsorganisatie ingebracht kon worden. Zo is ook de sportstimuleringssubsidieregeling aangepast; verenigingen maken bij de huidige regeling meer kans op een groter subsidiebedrag als zij de activiteit organiseren of uitvoeren met een welzijnsorganisatie of onderwijsinstelling.

De belangrijkste ontwikkeling in de afgelopen beleidsperiode op het gebied van sportstimulering voor de jeugd is de invoering van combinatiefuncties geweest. Vanaf 1-1-2012 zijn in Helmond 11,6 fte combinatiefunctionaris werkzaam in de sectoren sport en cultuur (10,1 sport, 1,5 cultuur). In 2012 groeit het aantal fte in de combinatie sport-onderwijs naar 11,7. De 'sportcombinatiefunctionarissen' zijn ondergebracht bij de stichting Jibb (jeugd in beweging brengen). De regeling richt zich op de jeugd tot 18 jaar. Enkele belangrijke resultaten die Jibb de afgelopen twee jaren bereikt heeft zijn:

- Samenwerking met alle basisscholen in Helmond. Het betreft verbetering van het bewegingsonderwijs en het organiseren van structurele sportactiviteiten op en na school.
- Het project Special Heroes: een sportstimuleringsproject voor leerlingen van 6 tot 20 jaar met een chronische ziekte of met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking in het speciaal onderwijs.
- Een samenwerkingsovereenkomst met de LEVgroep en een gezamenlijke jaarplanning met sportactiviteiten in de wijken in alle schoolvakanties.
- Structureel aanbod van judolessen op een basisschool in een aandachtswijk. Op deze school is de sportparticipatie verhoogd van 34% naar 86%. Dit project wordt vanaf schooljaar 2012-2013 ook in twee andere (aandachts)wijken uitgevoerd. Overigens zijn de leerprestaties op deze school sinds de start van het project in stijgende lijn omhoog gegaan. Een direct verband is moeilijk te onderbouwen, maar deze gedachte leeft wel bij de betrokken leerkrachten en directeur van de basisschool.
- Samenwerking met 35 sportverenigingen op het gebied van sportstimulering, ledenwerving, vrijwilligersondersteuning en het opzetten van g-teams
- Inzicht in de sportparticipatie van alle basisschoolkinderen
- In het kader van de Sportimpulsregeling heeft Jibb in 2012 een aanvraag gedaan voor een subsidie voor het uitvoeren van een aantal (landelijke succesvol gebleken) sportprojecten in een viertal beweegarme wijken in Helmond. De aanvraag is succesvol gebleken; van de 900 aanvragen zijn er slechts 170 toegekend en Jibb heeft een opstartsubsidie van € 121.000 ontvangen om de projecten in Helmond uit te voeren. Zij gaan dit doen met o.a. de LEVgroep, MAACH, MEE en alle andere partners waarmee zij samenwerken.
- Jibb is in samenwerking met het voortgezet onderwijs in Helmond een plan aan het ontwikkelen om de sportparticipatie bij de 13+-jeugd te vergroten. Vanaf schooljaar 2012-2013 wordt gestart met de uitvoering.

Ondanks de aanpassing van de subsidieregeling sportstimulering is gebleken dat sportverenigingen maar weinig gebruik maken van de mogelijkheid om subsidie aan te vragen. Het zijn voor het grootste deel nog steeds dezelfde verenigingen die al jaren voor een terugkerende jaarlijkse activiteitsubsidie aanvragen. Deze activiteiten hebben geen langdurig sportstimulerend effect gehad en zijn vanaf 2011 dan ook afgewezen. Uitzondering op deze regel zijn enkele verzoeken die zijn ingediend door verenigingen in samenwerking met de stichting Jibb.

Het is gebleken dat ondersteuning van een partij als Jibb een vereniging net dat zetje geeft om een activiteit meerwaarde te geven. Een succesvol voorbeeld is de enorme ledengroei bij de windsurfvereniging Berkendonk na samenwerking met Jibb in speciale watersportdagen voor het basisonderwijs en in vakanties in 2012.

Ook het verhogen van het aantal gehandicapte sporters die binnen reguliere sportverenigingen konden sporten was een speerpunt. Inmiddels sporten zo'n 150 gehandicapten sporters bij diverse reguliere sportverenigingen. Door het project van Jibb 'Special Heroes' uit te voeren in het speciaal onderwijs hopen we deze groeiende lijn voort te kunnen zetten.

Topsportbeleid

Het topsportfonds van de gemeente Helmond is bedoeld om talenten voor een periode van drie jaar financieel te ondersteunen in de pogingen om de (inter)nationale top te bereiken. Diverse talenten hebben gebruik gemaakt van dit fonds. Een van de talenten is de atlete Amy Siemons die tijdens de Paralympische Spelen in Londen twee keer zilver won tijdens de 100m en 200m wheelen. Daarnaast heeft de Provincie Noord-Brabant door het instellen van een subsidieregeling voor jeugdige topsporters een vangnet gecreëerd voor de sporters die niet meer in aanmerking komen voor een bijdrage uit het topsportfonds.

De gemeente heeft in de nota 'sport in beweging' bij het topsportbeleid als beleidsuitgangspunt aangegeven dat het geen initiërende voorwaardenscheppende rol heeft tot het realiseren van topsportvoorzieningen. Het initiatief moet komen vanuit particulieren of verenigingen. Wel is er ondersteuning geboden aan de planvorming van een BMX toptrainingsvoorziening en heeft de gemeente Helmond hiervoor in samenwerking met de Wielerunie een subsidieaanvraag bij de Provincie Noord-Brabant ingediend. Deze aanvraag is echter door de provincie afgewezen.

Accommodatiebeleid

In het kader van het accommodatiebeleid is de deelnota 'Ruimte voor Sport' opgeleverd. Deze nota zoekt in op de beschikbare capaciteit voor buitensport nu en in de toekomst. Deze nota is voor kennisgeving aangenomen door de gemeenteraad. In het kader van deze deelnota hebben de geprivatiseerde sportaccommodaties allemaal een MeerJarenOnderhoudsplanung (MOP) ontvangen van de gemeente Helmond. Deze MOP geeft de verenigingen inzicht wanneer welk onderhoud noodzakelijk is bij de opstellen van de vereniging. Tevens is er geïnvesteerd in kunstgrasvelden bij voetbalvereniging Stiphout Vooruit en op sportpark de Braak. Daarnaast is sportpark Brandevoort uitgebreid met een multifunctioneel kunstgrasveld. Het ruimtelijk probleem van de hockeyclub is echter in deze beleidsperiode niet opgelost en er is nog geen zicht op eventueel een nieuw zwembad en is niet inzichtelijk gemaakt wat de knelpunten zijn bij de binnensportaccommodaties.

Ondersteuning

Verschillende verenigingen hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de vereniging door te lichten middels een IKSportscan. Deze sportscan (verenigingsmonitor) geeft een beeld van de opbouw van een vereniging op het gebied van leden vrijwilligerskader, organisatie en financiën en levert input voor gerichte proactieve informatievoorziening aan de vereniging. Slechts een beperkt aantal (5) verenigingen hebben gebruik gemaakt van deze gratis mogelijkheid om te bepalen hoe de vereniging er voor staat. Sportverenigingen worden door de sportbonden en de LEV groep (voormalige vrijwilligerscentrale) ook gesteund en ontvangen van deze organisaties ook informatie om de vereniging te steunen in haar functioneren. Echter blijven ons ook berichten bereiken over verenigingen die zorgen en problemen hebben met het vinden van voldoende kader (met name bestuursfuncties), betalingsachterstanden hebben en het ledenbestand zien dalen. In de komende beleidsperiode zullen we hier aandacht voor moeten hebben.

Beleidsontwikkelingen en achtergronden

Trends

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft eind 2010 haar trendrapportage Sport uitgebracht. Onderzocht is hoe de betrokkenheid bij sport er in verschillende levensfasen uitziet. Die betrokkenheid kan zich namelijk uiten in zelf deelnemen als breedte- of topsporter, vrijwilligerswerk verrichten en sport volgen als toeschouwer. Jongeren sporten steeds vaker maar bewegen dagelijks onvoldoende. Tevens is de jeugd tussen de 12 en 18 jaar moeilijker te behouden voor de sport. De jeugdgroei verminderd en het aantal oudere sporters neemt toe. De sportdeelname onder volwassenen is de afgelopen jaren sterk gestegen. Ouders van jongeren kinderen sporten nog opvallend weinig. Tot 2028 (einddoel oorspronkelijke Olympisch Plan) verwacht het SCP dat het aantal actieve sporters nog met ruim een half miljoen toeneemt. Dit heeft zeker gevolgen voor het sportaccommodatiegebruik.

Tekort aan sportvoorzieningen en wachtlijsten bij sportverenigingen kunnen de geambieerde groei van de sportdeelname in het kader van "Nederland Sportland" gaan belemmeren. Andere factoren zouden echter wel eens van veel groter belang kunnen zijn voor toekomstig sportgedrag en de behoefte aan ruimte en accommodaties voor sport. Te denken valt dan aan de verandering in levensstijl en het gezondheidsbewustzijn en de veranderende sportvoorkeuren.

Rijksbeleid

De rijksnota "Sport en Bewegen in Olympisch perspectief 2012" en het programma "Sport en bewegen in de buurt" vormen de basis voor het rijksbeleid. Het kabinet hecht veel waarde aan sport en bewegen als basis voor een gezonde en actieve leefstijl, waarbij keuzevrijheid voor het individu voorop staat. De ambitie is dat voor iedere Nederlander die dat wil een passend sport- en beweegaanbod in de buurt aanwezig is, dat bovendien veilig en toegankelijk is. Samen met andere partijen zoals de sportsector, lokale overheden en het bedrijfsleven wil het kabinet voorwaarden scheppen om mensen meer te kunnen laten sporten en bewegen, zowel in de stad als op het platteland. Het kabinet omarmt daarbij het particuliere initiatief en de publiekprivate samenwerking. De volgende punten staan in het regeerakkoord met betrekking tot sport of gezonde levensstijl:

Passage 1

Sport brengt mensen bij elkaar en is van groot maatschappelijk belang. Kinderen verwerven belangrijke sociale vaardigheden. Voldoende en veilig sporten houdt jonge en oude mensen fitter en gezonder. We willen dat meer mensen kunnen sporten en bewegen in hun eigen omgeving. Er zijn nog veel mogelijkheden om de openbare ruimte beter te benutten. We bevorderen samenwerking van gemeenten, bedrijven, scholen en sportverenigingen. Met gemeenten willen we bevorderen dat er bij de aanleg van nieuwe wijken voldoende ruimte voor sport en bewegen is. Het kabinet streeft naar meer gymlessuren per week in het primair onderwijs. Topsportevenementen kunnen waardevol zijn voor de Nederlandse economie en hebben een positieve uitstraling naar de breedtesport. Het binnenhalen en organiseren van de Olympische Spelen brengt echter veel financiële risico's met zich mee. Hiervoor is weinig draagvlak in de samenleving in een tijd van crisis en bezuinigingen. We onderschrijven de ambitie om de Nederlandse sport op Olympisch niveau te brengen, zonder de Olympische Spelen naar Nederland te willen halen. Sporten en als toeschouwer aanwezig zijn bij wedstrijden moeten veilig zijn. Helaas zijn er nog altijd te veel mensen die sport voor anderen verpesten. Voetbalhooligans worden daarom hard aangepakt. Verbaal en fysiek geweld op of om het sportveld verdient een strenge straf. Ook sportbonden en sportverenigingen hebben hier een taak. Mochten de loterijen de komende jaren meer omzet maken, dan zal de extra afdracht ten goede komen aan de sport.

Passage 2

Met behulp van convenanten houden we het zorgstelsel binnen maatschappelijk en politiek wenselijke bandbreedtes. Met verzekeraars sluiten we een convenant over preventie en het bevorderen van een gezonde levensstijl.

Passage 3

Het is belangrijk dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen sporten. Daarom wordt de subsidie aan Jeugd sportfonds Nederland verlengd en de Sportimpuls verhoogd.

Provinciaal sportbeleid

De provincie Noord-Brabant heeft in 2011 het Sportplan Brabant gepresenteerd. Het Sportplan Brabant 2016 is een middel om de gezondheid, sociale betrokkenheid, economie en internationale profilering van Brabant positief te beïnvloeden. Tegelijkertijd levert het sportplan een bijdrage aan het nationale Olympisch Plan 2028 en de Nederlandse kandidatuur voor de Olympische Spelen en de Paralympics in 2028. Door veel aandacht aan sport te geven, investeert de provincie in een samenleving waar mensen graag willen wonen en werken. Dat maakt het ook voor bedrijven aantrekkelijk om zich in Brabant te vestigen. Het sportplan moet sport in Brabant en onder Brabanders stimuleren. De provincie wil dat sportverenigingen, Brabanders, overheden, bedrijven en onderwijs elkaar kunnen vinden. Daarom helpt ze sportnetwerken te vormen. Het sportplan zet in op vier pijlers:

1. talentontwikkeling,
2. topsportevenementen
3. topsportaccommodaties
4. toegankelijkheid van sport voor alle Brabanders, waaronder gehandicapten.

Hierbinnen staan 7 sporten centraal die kenmerkend zijn voor Brabant. Het gaat om hockey, turnen, paardensport, wielrennen, atletiek, zwemmen en voetbal.

Relevante ontwikkelingen op andere gemeentelijke beleidsterreinen

Gezondheidsbeleid

In de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2012 -2015 wordt sport en bewegen als belangrijk onderdeel van een gezonde lichamelijke en geestelijke leefstijl genoemd. In het lokaal gezondheidsbeleid zet men zich de komende jaren in op wijkgerichte gezondheidsbevordering; het versterken van de gezondheid van bewoners in een wijk. Voldoende aanbod van sportgelegenheid helpt bij de bevordering van gezondheid in de wijk. De inzet wordt met name gedaan in de aandachtswijken Binnenstad-Oost, Helmond-West en de wijken Helmond-Noord en Helmond-Oost.

Jeugdbeleid

Kinderen brengen naast de school een groot deel van de tijd door bij een sportvereniging. Deze verenigingen hebben invloed op de jeugd en kunnen bijdragen aan de doelstellingen van het jeugdbeleid van de gemeente Helmond. (jongeren in Helmond zijn gelukkig en gezond).

Wijkgerichte aanpak

Sinds enkele jaren is er in Helmond veel aandacht voor de zogenaamde wijkgerichte aanpak. Een belangrijk instrument in deze aanpak is het gezamenlijk opstellen van wijkactieplannen. Deze plannen worden door de gemeente in samenwerking met alle lokale partijen in de wijk (denk hierbij aan scholen, wijkraad, woningbouwverenigingen, LEVgroep etc.) opgesteld en vastgesteld. De betrokkenen conformeren zich aan de acties in het plan. In een aantal van deze wijkactieplannen is sporten en bewegen reeds meegenomen als belangrijk actiepoint voor de jeugd in de wijk. In Helmond-Noord bijvoorbeeld is Jibb als partner in het wijkactieplan genoemd. Maar ook de sportverenigingen en scholen die zich in die wijk bevinden worden verantwoordelijk gemaakt voor een stukje van de zorg om de wijkbewoner aan het bewegen te krijgen.

AWBZ en G-sport

In de transitie AWBZ speelt ook het onderdeel vrijetijdsvoorzieningen voor mensen met een beperking een belangrijke rol. Sport kan hier een rol in spelen. Voor de jeugd op het Speciaal Onderwijs zijn de eerste stappen al gezet door programma's als Special Heroes in samenwerking met de stichtingen Jibb en MEE. Het netwerk in de wijk en een laagdrempelig aanbod op geringe afstand met goede begeleiding kan structureel bewegen bij de doelgroep 18+ bevorderen. Een gezonde leefstijl heeft ook voor deze doelgroep secundaire voordelen als het bevorderen van sociale contacten. Begeleiding van deze doelgroep vraagt behoorlijk wat extra inzet van de vrijwilligers bij sportverenigingen. Bovendien is ook niet nodig en/of wenselijk om bij elke vereniging een G-team op te richten. Wanneer een vereniging hiervoor openstaat en er behoefte blijkt, moeten deze verenigingen ondersteund worden. Stichting MEE, de LEVgroep en stichting Jibb kunnen een rol spelen bij deze verenigingsondersteuning.

Demografische ontwikkelingen

De woningmarkt zit als gevolg van de economische crisis in zwaar weer. Er wordt minder nieuwbouw gerealiseerd dan gepland. Verkopen in de bestaande voorraad zijn teruggelopen, prijzen zakken, de burger wacht af. Al met al leidt dit tot minder verhuisbewegingen en om het aantal huishoudens en inwoners in een stad te laten stijgen is nieuwbouw nodig. De vergrijzing en meer huishoudens in leeftijdsklassen waar minder verhuisd wordt, zal van invloed zijn op de woningmarkt.

Al met al hebben deze ontwikkelingen er toe geleid dat de bevolking minder snel gestegen is dan in de begin periode van deze eeuw. De groei is sinds 2005 vooral toe te schrijven aan een positief geboortesaldo (meer kinderen geboren dan er inwoners sterven). Groei doordat zich meer mensen in Helmond vestigen dan er vertrekken (een positief migratiesaldo), kende Helmond in twee van de afgelopen zeven jaar. Overigens een beeld dat ook in grote delen van Zuidoost-Brabant zichtbaar is.

In de geactualiseerde bevolkingsprognose van de provincie Noord-Brabant wordt de verwachting uitgesproken dat Helmond in 2030 zo'n 96.000 inwoners zal hebben. De effecten op de korte termijn van de economische crisis zijn in deze prognose niet verwerkt. De Helmondse bevolking zal tot 2030 met name blijven groeien dankzij een positief geboortesaldo, een snel toenemende levensverwachting en een licht positief (buitenlands) migratiesaldo. De veranderingen die zich in de samenstelling van de bevolking en huishoudens reeds voordoen, o.a. vergrijzing en meer een- en tweepersoonshuishoudens, zullen zich voortzetten.

Coalitieprogramma 2010-2014

In het coalitieprogramma 2010-2014 'samen daadkrachtig' komt sport bij verschillende thema's terug. Het programma gaat uit van daadkracht tonen: durven en doen! In het programma wordt bij programma 6 (sport en recreatie) aangegeven dat er een nieuwe visie op het sportbeleid komt en gaat in dat kader actief op zoek naar oplossingen in samenwerking met de sportverenigingen, indien zich accommodatie/ruimteproblemen voordoen. Sportverenigingen dienen daarbij een levensvatbare omvang te hebben.

De gemeente opteert voor het intensiever gebruik van sportaccommodaties. Het stelselmatig vervangen van grasvelden door kunstgrasvelden is daarbij een serieuze optie. Voor 2014 zijn alle sportaccommodaties door de gemeente in kaart gebracht en is er een plan opgesteld samen met de verenigingen hoe de landelijke NOC*NSF-norm kan worden bereikt.

Stadsvisie

In de visie voor het toekomstige Helmond zijn er zeven succesfactoren benoemd die we voor de stad van 2030 van cruciaal belang vinden. *Sport, recreatie en cultuur zorgen voor verbinding tussen Helmonders, en dragen bij aan een aantrekkelijk leefklimaat en economische ontwikkeling* wordt als speerpunt aangegeven. Zowel het beoefenen van sport als het meedoen aan culturele activiteiten brengt verbindingen tussen mensen in de stad tot stand. Sport en (amateur)kunst kunnen een bindmiddel bij uitstek zijn om tegenwicht te bieden aan een maatschappij die mede door internet volgens sommigen anoniemer en onpersoonlijker is geworden. Sporten en meedoen aan kunstactiviteiten en culturele activiteiten, maar ook het gezamenlijk kijken ernaar heeft een positieve invloed op het dagelijks leven van mensen. Een groot deel van de Helmonders is regelmatig met sport of cultuur bezig en beleeft daaraan veel plezier. Helmond kent in dit verband ook veel mensen die de top hebben bereikt. Maar ook deze toppers zijn ooit begonnen door mee te doen aan sportactiviteiten en culturele activiteiten in hun Helmondse wijk of op hun Helmondse school.

Een aantrekkelijk leefklimaat maakt Helmond een fijne plek om te wonen en te werken. Sport en cultuur dragen positief bij aan dat klimaat. En beide zijn ook goed voor het imago van de stad. Wat culturele en sportieve voorzieningen betreft, hebben we als stad nog wel wat binnen te halen. Helmond kiest in de eerste plaats voor de breedte. Voor kunst, cultuur en sport geldt dat we trots zijn op onze Amateurs met een grote A. Wij gaan daarom ook voor een breed aanbod van voorzieningen op het gebied van sport en (amateur)kunst, welk aanbod moet passen bij de Helmondse mentaliteit en tradities. Het is ons ideaal dat er een lint van voorzieningen voor sport en bewegen door de stad loopt waar mensen zowel individueel als georganiseerd gebruik van kunnen maken.

Sportparticipatie

De georganiseerde sport is goed vertegenwoordigd. Helmond kent een rijk verenigingsleven. Per 1 januari 2012 zijn er ongeveer 150 sportverenigingen en sportclubs bekend bij de gemeente Helmond. Hiervan ontvangen 50 verenigingen jeugdledensubsidie en hebben 55 verenigingen een huurrelatie en/of subsidierelatie met de gemeente. Het aantal jeugdleden in 2012 dat de gemeente subsidieert (leeftijd 4 t/m 18 jaar) bedraagt 7708 leden. De sportmonitor Helmond 2008 geeft een beeld van de sportparticipatie in Helmond. Het blijkt dat, sinds het vorige uitgebreide onderzoek, meer Helmonders zijn gaan sporten en vooral ook vaker in verenigingsverband. In vergelijking tot wat in Nederland gebruikelijk is, zijn de sportende Helmonders intensiever bezig met sport en veel vaker vanuit verenigingsverband. Het totaal aandeel volwassen sportende Helmonders ligt, ondanks de toegenomen participatie, nog steeds onder het Nederlands gemiddelde.

Volwassenen

Helmonders besteden in vergelijking tot het gemiddelde in Nederland meer tijd aan actief woon-werkverkeer of woon-opleidingsverkeer en aan huishoudelijke werkzaamheden. Concreet betekent dit dat 41% van de volwassenen onvoldoende in beweging is. Voor het merendeel betekent dit dat zij te weinig dagen in de week een bewegingsactiviteit ondernemen. Bij de richtlijn voor sportdeelname onderzoek tellen zowel denksporten als bewegingssporten mee voor sportparticipatie, mits deze activiteiten tenminste 12 keer per jaar zijn ondernomen. Van de Helmondse volwassenen neemt 69% actief deel aan sport, waaronder 55% die voldoen aan de Richtlijn Sportdeelname. De meest populaire sporten van de volwassenen zijn fitness (conditie), wielrennen (hieronder vallen ook mountainbiken en toerfietsen) en wandelen. Het aantal sporten dat men beoefent schommelt tussen de 1 en de 11, gemiddeld beoefent de Helmondse volwassen sportbeoefenaar 2,7 sporten.

Jeugd

De jeugd tussen 6 en 18 jaar is ruim vertegenwoordigd onder de sportievelingen in Helmond. Het percentage dat buiten schooltijd tenminste 12x per jaar aan sportactiviteiten deelneemt en daarmee valt onder de Richtlijn Sportdeelname, is 81%. Ook bij de jeugd is een groep van 13% die minder dan 1x per maand aan sport doet. Het totaal van de jeugd dat het afgelopen jaar in enigerlei mate sport bedreven heeft, is dan ook 93%. Drie op de vier Helmondse kinderen/jongeren is lid van een sportvereniging en de helft van hen bedrijft ook sport in competitieverband. Zwemmen is de meest populaire sport onder de jeugd, gevolgd door veldvoetbal en danssporten. Gemiddeld beoefent een Helmondse jeugdige sportbeoefenaar 2,3 sporten. Met het oplopen van de leeftijd blijkt de animo om actief sport te beoefenen af te nemen. De 55-plussers hebben blijkens de jaarlijkse sportmonitor altijd veel minder aan sport gedaan dan de groep tot 55 jaar. In 2004 maakten deze volwassenen een inhaalslag en deze blijkt ook in 2008 nog voort te duren. 43% van de 55-plussers neemt deel aan sport. Velen (31%) doen dit minimaal één keer per week en 13% neemt intensief deel aan sport, met andere woorden tenminste twee keer per week. 56% van de 55-plussers voldoet aan de NNGB-norm en 46% voldoet aan de FIT-norm; 61% van de Helmondse 55-plussers voldoet aan een van beide normen, de COMBI-norm.

36% van de Helmondse volwassenen is actief vanuit een sportvereniging. Een even groot aandeel sport alleen of met vrienden buiten enige commerciële of niet-commerciële sportaanbieder om; dit zijn overigens voor een deel dezelfde mensen als degenen die bij een sportvereniging actief zijn. Fitness is in Helmond, net als bij de meeste Nederlandse gemeenten, de meest populaire sport. Fitness (conditie), tennis en veldvoetbal zijn de sporten die het vaakst genoemd worden als sporten die men in verenigingsverband beoefent. Commerciële sportbeoefening betreft voornamelijk fitness.

Sportinfrastructuur

Sportvoorzieningen in Helmond

De gemeente beschikt over een divers sportaanbod. De laatste jaren is er geïnvesteerd in voorzieningen en zijn er nieuwe takken van sport toegevoegd aan het aanbod. Daarnaast is er geïnvesteerd in de aanleg van kunstgras waardoor velden multifunctioneel door diverse verenigingen en sportgroepen gebruikt kunnen worden.

Een van de voorzieningen waar de inwoners van Helmond vanaf eind 2013 gebruik van kunnen maken is het Sport- en Leisurecomplex op Suytkade. Deze accommodatie vervangt de huidige Citysportal en is geschikt voor zowel breedte- als topsportdoeleinden. Het hoogste internationale niveau is nu binnen de gemeentegrenzen nauwelijks mogelijk door het gebrek aan topsportaccommodaties.

Naast de gemeentelijke binnensportaccommodaties zijn er ook diverse scholen met een gymzaal in eigen beheer. Tot slot zijn er ook accommodaties die volledig door sportverenigingen en/stichtingen worden geëxploiteerd, zoals het tafeltenniscentrum TTV Stiphout, de Golfclub Overbrug en de accommodaties van bijvoorbeeld Petanquevereniging Littie of Littinie, handboogaccommodaties en diverse sportscholen.

In 2011 is er een tweede onderzoek (voor het eerst in 2007) uitgevoerd naar de tevredenheid van huurders over de binnensportaccommodaties. De huurders zijn gemiddeld matig tevreden over de schoonmaak van de accommodaties en geven aan de 14 zalen het gemiddeld rapportcijfer 6,1. Dit cijfer ligt ondanks de extra maatregelen onder dat van 2007 (was 6,6). De zalen met vast beheer scoren relatief goed. De onbeheerde zalen scoren onvoldoende.

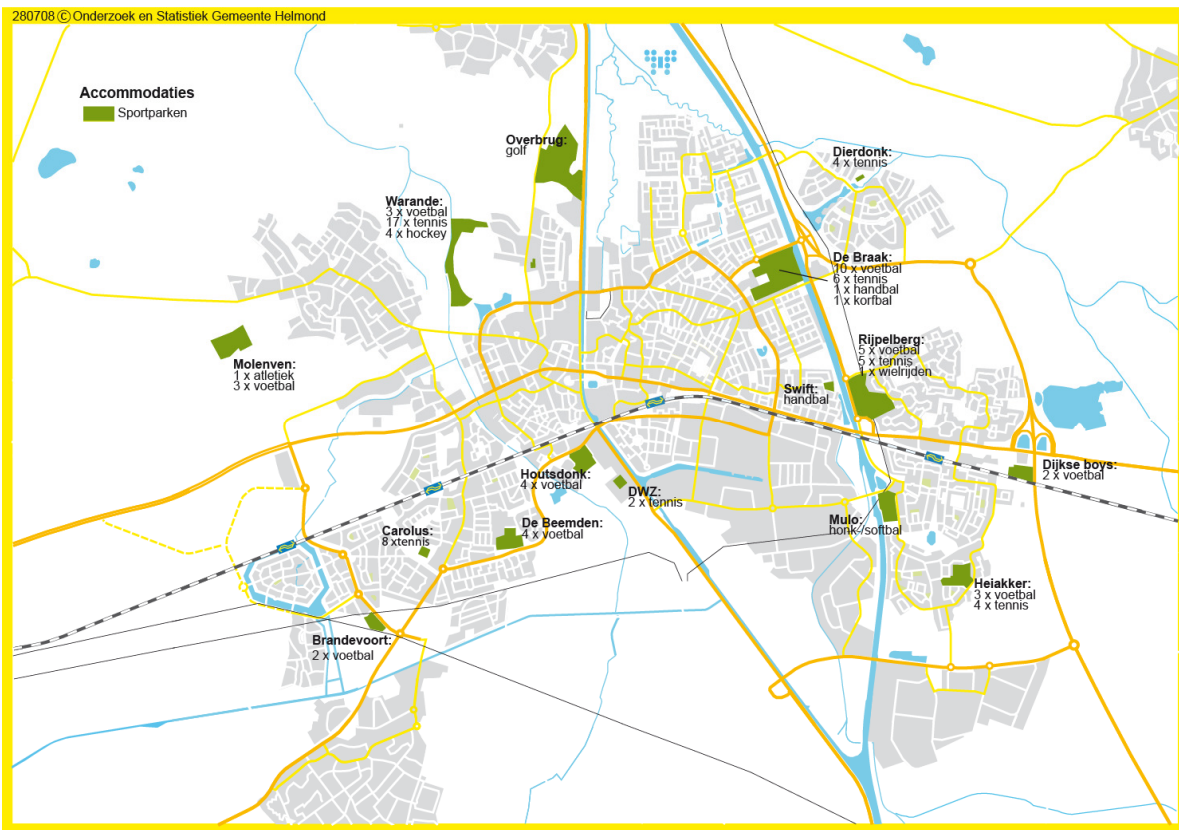
Over het onderhoud is men gemiddeld beter tevreden en geen enkele zaal heeft hiervoor een onvoldoende kregen. De algemene tevredenheid is wat minder dan vier jaar geleden: het gemiddeld rapportcijfer daalde van 7,3 naar 6,9. De huurders zijn in grote meerderheid tevreden over de prijs-kwaliteitverhouding van het geboden en dat was ook in 2007 het geval. Ca. een op de vier vindt de prijs te hoog.

Bij nieuwbouw, renovatie of aanpassingen worden de NOC*NSF normen in een programma van eisen opgenomen. In de praktijk blijkt er soms onduidelijkheid te zijn ten aanzien van wie welke sportvoorziening dient te realiseren. We zorgen voor de standaardinrichting van een sportvoorziening te weten die voorzieningen die benodigd zijn voor het uit- c.q. beoefenen van (een bepaalde tak van) sport volgens de normen van NOC*NSF.

Buitensportaccommodaties

De gemeente Helmond heeft naast 46 buitensportvelden/banen 14 sportaccommodaties in bezit die momenteel worden verhuurd aan 182 organisaties/particulieren. De gemeente heeft als verhuurder de verantwoordelijkheid over onderhoud en schoonmaak van de accommodaties en regelt ook de toewijzing van uren aan gebruikers. De tennisbanen en hockeyvelden zijn volledig geprivatiseerd. De sportparken liggen in Helmond op dit moment redelijk goed verspreid. De meeste sportparken zijn te vinden in de periferie. In de binnenstad en de omliggende kleine buurten zijn de buitensportvoorzieningen minder goed vertegenwoordigd. Helmond kent echter niet – zoals veel andere grote gemeenten – een concentratie van een beperkt aantal grote sportparken aan de rand van het stedelijk gebied. Op dit moment kennen alle wijken een sportpark in of aan de rand van de wijk. Dit vinden we belangrijk voor de sportdeelname van onze jongeren.

Dat de sportparken goed zijn verspreid over de stad, betekent niet dat elke sport in de wijk wordt aangeboden. De faciliteiten voor voetbal liggen op dit moment goed gesitueerd in en rond de verschillende wijken. Dit geldt ook voor de tennisfaciliteiten. Voor buitensporten die in Helmond slechts door één vereniging worden vertegenwoordigd, is vooral de ligging en bereikbaarheid van belang. De accommodatie van korfbalvereniging OEC ligt vrij centraal en is goed bereikbaar.

De gemeente Helmond verhuurt de sportvelden en banen (uitgezonderd tennis en hockey) binnen de gemeente aan diverse sportverenigingen. Het dagelijks onderhoud wordt door verenigingen uitgevoerd, terwijl de gemeente verantwoordelijk is voor het zogenaamde groot onderhoud. Onder groot onderhoud wordt o.a. verstaan: het onderhoud aan en vervanging van hekwerken, lichtmasten, bestrating, beregening, pompen, jaarlijks groot onderhoud velden, kunstgrasoplaag en bijv. het maaien en bemesten van de velden. In de begroting is jaarlijks een bedrag opgenomen voor het regulier onderhoud en een gedeelte van het groot jaarlijks onderhoud. In 2010 is er voor de periode 2011-2040 een meerjarenonderhoudsprogramma opgesteld voor het onderhoud van de velden. Door dit programma is globaal duidelijk welke kosten in welke jaren op ons afkomen en wat de gemiddelde onderhoudskosten per jaar bedragen. De gemeente organiseert jaarlijks een onderhoudsbijeenkomst voor de voetbalverenigingen om het onderhoud te bespreken en af te stemmen.

Relevante ontwikkelingen van invloed op ruimtecapaciteit sport

Aan de hand van normen kunnen we berekenen in hoeverre de huidige capaciteit in 2020 naar verwachting nog voldoet. Daarnaast zijn er nog andere – niet sportgerelateerde - ontwikkelingen in de stad van invloed op de capaciteit van de bestaande sportparken:

- In de nabije toekomst vindt waarschijnlijk definitieve planontwikkeling en besluitvorming plaats over het voetbalstadion van Helmond Sport op Berkendonk. Bij het opstellen van deze sportnota is het echter nog onduidelijk en onzeker of en wanneer het Stadion van Helmond Sport inderdaad verhuist naar Berkendonk. Uitkomst hiervan is ook belangrijk voor de toekomst van de verenigingen op sportpark de Braak en op Berkendonk (watersportverenigingen)
- Het Algemeen Structuurplan Helmond 2015 (2006), gaat uit van een versterking van de ruimtelijke en ecologische relatie tussen Warande en Goorloop. Het beleidsplan Stedelijk Groen (2008), pleit voor het herstellen van de relatie tussen Warande en Goorloop en voor het oplossen van de verdrogingsproblematiek in de Warande. Verplaatsen dan wel verkleinen van sportpark De Warande is een optie.

Capaciteit buitensport

Huidige capaciteit:

In de rapportage¹ is onderzocht wat de mate van benutting is van de voorzieningen per vereniging. De capaciteit van de voetbalvelden in Helmond wordt als volgt beoordeeld:

1. Stiphout Vooruit: overcapaciteit van een natuurgrasveld;
2. RKSV Mulo: ondercapaciteit, ondervangen door medegebruik bij Helmondia ;
3. SC Helmondia: overcapaciteit, deels ondervangen door medegebruik van RKSV Mulo, Helmond Sport, JIBB en onderwijsinstellingen;
4. Oranje-Zwart: overcapaciteit, deels ondervangen door medegebruik van Helmond Sport en onderwijsinstelling;
5. RKSVPVV passende capaciteit die zeer ruime groeimogelijkheden openlaat;
6. SV Rood-Wit '62 passende capaciteit die zeer weinig groeimogelijkheden openlaat;
7. V.V. Dijkse Boys passende capaciteit die ruime groeimogelijkheden openlaat;
8. V.V. Bruheze passende capaciteit die ruime groeimogelijkheden openlaat;
9. RKSV Mierlo-Hout passende capaciteit die ruime groeimogelijkheden openlaat;
10. SV Brandevoort overcapaciteit van een natuurgrasveld met zeer ruime groeimogelijkheden;
11. HVV Helmond overcapaciteit van twee natuurgrasvelden, deels ondervangen door medegebruik van Helmond Sport.

In 2009 liet de capaciteitsberekening nog een capaciteitsprobleem zien op sportpark Molenven, Brandevoort en de Braak. Mede door de aanleg van kunstgrasvelden is zijn deze problemen grotendeels opgelost. Gezamenlijk hebben de voetbalvereniging momenteel geen capaciteitsknelpunten, maar eerder een overcapaciteit van velden. De overcapaciteit is niet evenredig verdeeld.

Tennis

De Helmondse tennisverenigingen hebben gezamenlijk in totaal een overcapaciteit van vier tennisbanen, echter deze overcapaciteit is niet evenredig verdeeld. Tennisvereniging Carolus heeft een wachtlijst en een forse ondercapaciteit van drie banen. TV Dierdonk heeft een exact passende banencapaciteit en daarom geen mogelijkheden om nog te groeien. HTV, TC de Horst en TV 't Trambaantje hebben een ledenaantal passend bij het aantal beschikbare banen waarbij er nog 12%, 24%, respectievelijk 8% groeiruimte is. Bij meerdere tennisverenigingen is er sprake van overcapaciteit: De Warande (1), DWZ (1) 't Løbke (2) en TV Shaile (3).

Hockey: Volgens de normberekening zijn er voor het huidige aantal competitieteams op zaterdag minimaal vijf kunstgrasvelden benodigd. De hockeyclub heeft de beschikking over vier kunstgrasvelden waardoor er momenteel een tekort is van 1 veld. De Koninklijke Nederlandse Hockey Bond heeft een potentieelonderzoek laten uitvoeren in januari 2011. Uit dit onderzoek (herhaling uit 2006) blijkt dat het aantal leden van de hockeybond blijft stijgen met een grote groei in de Randstad en Noord-Brabant.

Atletiek: De atletiekvereniging HAC kent met de zeslaans kunststofbaan geen capaciteitstekort.

Korfbal: Bij de berekening van het benodigd aantal velden blijkt de vereniging voldoende capaciteit te hebben aan een wedstrijdveld en een trainingsveld. De huidige capaciteit wordt als voldoende beoordeeld.

Handbal: De capaciteit is als passend beoordeeld waarbij de groeimogelijkheden van Oranje-Wit riant en van Swift zeer beperkt zijn.

Honk- en Softbal: Voor de honkbalsport is er sprake van een passende capaciteit met voldoende groeimogelijkheden, voor de softbalsport is er sprake van overcapaciteit.

Golf: Door het NOC*NSF wordt bij een maximale bezetting van de baan een gemiddelde verenigingsgrootte van 800 leden als norm gehanteerd. Aangezien een golfer over het algemeen meer rondjes van 9 holes dan van 18 holes loopt, ligt het gemiddeld gebruik van een 9 holes baan beduidend hoger dan bij een 18 holes baan. Hierdoor is het aannemelijk dat op de golfbaan van Helmond een krapte bestaat voor wat betreft het aantal gegadigden in relatie tot de beschikbare baanruimte.

---

1. De volledige rapporten over het capaciteitsonderzoek binnensport, capaciteitsonderzoek buitensport en beleidsadvies privatisering zijn te downloaden via www.helmond.nl/sport

Participatiegraad

Vergeleken met nationaal gemiddelden tellen de onderzochte Helmondse buitensportverenigingen:

- Minder leden bij korfbal, atletiek, honkbal en voetbal;
- Meer leden bij hockey, handbal en wielrennen;
- Evenveel leden bij tennis.

Doordat Helmond een gemeente is met een hoge mate van stedelijkheid, wordt het aantal tennisverenigingen en handbalverenigingen verhoudingsgewijs als groot beoordeeld. (t.o.v. aantal leden per vereniging)

De takken van sport die het meest wijkgebonden zijn, betreft hockey en tennis. Voetbal is het minst wijkgebonden. De mate waarin inwoners lid zijn van de onderzochte verenigingen loopt per wijk uiteen tot een factor van ruim vijf. In de leeftijdscategorie 20-24 jaar bedraagt dit zelfs een factor tien hetgeen veroorzaakt wordt doordat van een relatief laag aantal 20-24 jarigen in de wijk Warande een relatief hoog aantal is.

Voetbal: Bij geen enkele voetbalvereniging is er sprake van ondercapaciteit, waardoor de aanleg van kunstgrasvelden wel wenselijk is (bijvoorbeeld bij Rood-Wit '62) maar geen eerste prioriteit.

Tennis: De gezamenlijke tennisverenigingen zullen een ondercapaciteit hebben van in totaal twee tennisbanen. Deze overcapaciteit is niet evenredig verdeeld. Voor tennisvereniging Carolus zal het tekort aan tennisbanen toenemen van drie in 2011 tot vijf in 2020. HTV, TC De Horst en 't Trambaantje zullen een ledenaantal hebben dat past bij het aantal beschikbare banen waarbij er nog 11%, 6%, respectievelijk 13% groeiruimte is. TV Dierdonk heeft een tekort aan banencapaciteit dat net te gering is om de realisatie van een vijfde baan te realiseren. Overcapaciteit is te verwachten bij TV 't Løbke, TV Shaile, Warande en DWZ.

Hockey: De ledenaantallen die voor HCH zijn geprognosticeerd, resulteren in een behoefte aan in totaal zeven kunstgrasvelden op zaterdagen. Ten opzichte van de huidige situatie met vier kunstgrasvelden is dan een uitbreiding met drie kunstgrasvelden benodigd.

Golfsport: De ontwikkeling van de Golfsport leidt in relatie tot de bevolkingsprognose van Helmond en het aanbod van de Helmondse Golfclub Overbrug (9 holes) tot de conclusie dat de vermeende krapte voor wat betreft het aantal gegadigden in relatie tot de beschikbare baanruimte zal toenemen.

Andere buitensporten: Bij de atletiekclub, korfbal-, handbal-, honkbal- en wielrenvereniging wordt de capaciteit in 2020 als (ruim) voldoende beoordeeld.

NOC*NSF-normen vormen de basis voor het beoordelen van de capaciteit en de ruimtebehoefte voor de diverse buitensporten. Voor veldvoetbal kiezen we de NOC*NSF norm voor het beoordelen van de veldcapaciteit en de Helmondnorm voor het beoordelen van de kleedkamer capaciteit. Een norm is statisch en houdt geen rekening met lokale omstandigheden. Bij het berekenen van de capaciteit van velden wordt namelijk geen rekening gehouden met de kwaliteit van velden en het feit dat de voetbalverenigingen het merendeel van de teams 2 keer in de week laat trainen op de velden waardoor de praktische/subjectieve capaciteit ten opzichte van de normatieve capaciteit veel kleiner is.

sportvelden

Door de gemeente Helmond zijn in 2008/2009 op sportpark de Beemd, in 2010 op sportpark Espendonk en in 2011 op sportpark Molenven, sportpark Brandevoort en sportpark de Braak, kunstgras voetbalvelden aangelegd. De betreffende kunstgras voetbalvelden worden van gemeentewege geëxploiteerd en de voetbalverenigingen betalen daar een onderhoudsvergoeding voor. De gemeente reserveert in haar Meerjarenonderhoudsprogramma voor vervanging van de kunstgrasvelden. De stichtingskosten van kunstgrasvoetbalvelden zijn zodanig hoog dat deze een obstakel vormen voor voetbalverenigingen om zelf dergelijke velden aan te leggen. Door de aanleg van kunstgras voor voetbal en deze velden niet te privatiseren zoals bij kunstgras hockey ontstaat er een verschil in beleid. Op basis van het gelijkheidsbeginsel zouden de kunstgrasvelden voetbal in erfpacht uitgegeven kunnen worden aan de voetbalverenigingen of zouden de hockeyvelden weer in beheer en eigendom van de gemeente te laten zijn. Echter deprivatisering van de hockeyvelden zou een enorme kostenpost voor de gemeente betekenen en privatiseren van de voetbalvelden is niet

gewenst. HCH ontvangt een jaarlijkse exploitatiebijdrage van € 10.000,- per veld. Met deze structurele exploitatiebijdrage voor de velden is de beheersstichting van de hockeyclub in staat om de kunstgrasvelden op termijn te vervangen. Mocht er in de toekomst sprake zijn van verplaatsing van de hockeyclub naar een andere locatie dan zullen er nieuwe afspraken worden gemaakt over het beheer en de exploitatie van de velden.

Openbare sportvoorzieningen

Sport- en beweefaciliteiten in de openbare ruimte maken naast het sportbeleid ook deel uit van het speelruimtebeleid van de gemeente Helmond alsmede van het vrijetijdsbeleid. In Helmond is er een wandelrouten netwerk en een fietsnetwerk waarmee het mogelijk is om korte wandelroutes in de eigen wijk uit te zetten. In 2012 zijn er diverse nieuwe voorzieningen op de route van 'Rondje Helmond' aangebracht waaronder een aantal picknicktafels. Het speelruimtebeleidsplan wordt in 2013 geëvalueerd en herijkt. Aanpassingen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld het aanbrengen van hinkelstoeptegels) kunnen aangevraagd worden vanuit de wijkraden. Hiervoor is er bij de wijkraden impulsbudget beschikbaar. Bij de inrichting van de openbare ruimte proberen we rekening te houden met de wens om zoveel mogelijk groen om te sporten, spelen, bewegen en recreëren te creëren.

Investeren in kunstgras is aan de orde indien knelpunten op sportparken niet andersoortig opgelost kunnen worden. De redenen om een keuze te maken voor kunstgras zijn divers en variëren van ruimtegebrek tot een slechte bodemstructuur, waardoor natuurgrasvelden niet in goede conditie kunnen worden gebracht en gehouden. Echter we vragen meer maatschappelijke verantwoordelijkheid van sportverenigingen en wijkbewoners zouden meer gebruik moeten kunnen maken van de sportparken. Bij grootschalige renovatie van natuurgrasvelden zal bekeken worden of het aanleggen van kunstgras wenselijk is. Tevens wordt bekeken welke partners er dan gebruik gaan maken van het kunstgrasveld. Multifunctionaliteit zal hierin een zwaarwegende factor zijn.

In het kader van toekomstige ontwikkelingen is het wenselijk dat de voorwaarden voor de aanleg van kunstgrasvelden transparant worden vastgesteld. Dit voorkomt mogelijk willekeur bij besluitvorming in de toekomst en biedt helderheid bij de clubs die kunstgras prefereren. Gezien de enorme investering die gemoeid is met de aanleg van kunstgrasvelden voetbal gaat de voorkeur uit naar aanleg indien er uitsluitend van een ruimtegebrek sprake is.

Voorwaarden aanleg kunstgrasvelden en banen:

1. De gemeente investeert uitsluitend in kunstgras voor de sporten hockey, korfbal en voetbal.
2. Bij hockey is een toplaag van kunstgras standaard.
3. Korfbal en voetbal worden wel op kunstgrasvelden gespeeld maar kunnen nog niet als algemeen 'gebruikelijk' worden gekwalificeerd. Bij deze sporten wordt kunstgras als basisvoorziening beschouwd indien aantoonbaar sprake is van een ruimtelijk probleem.

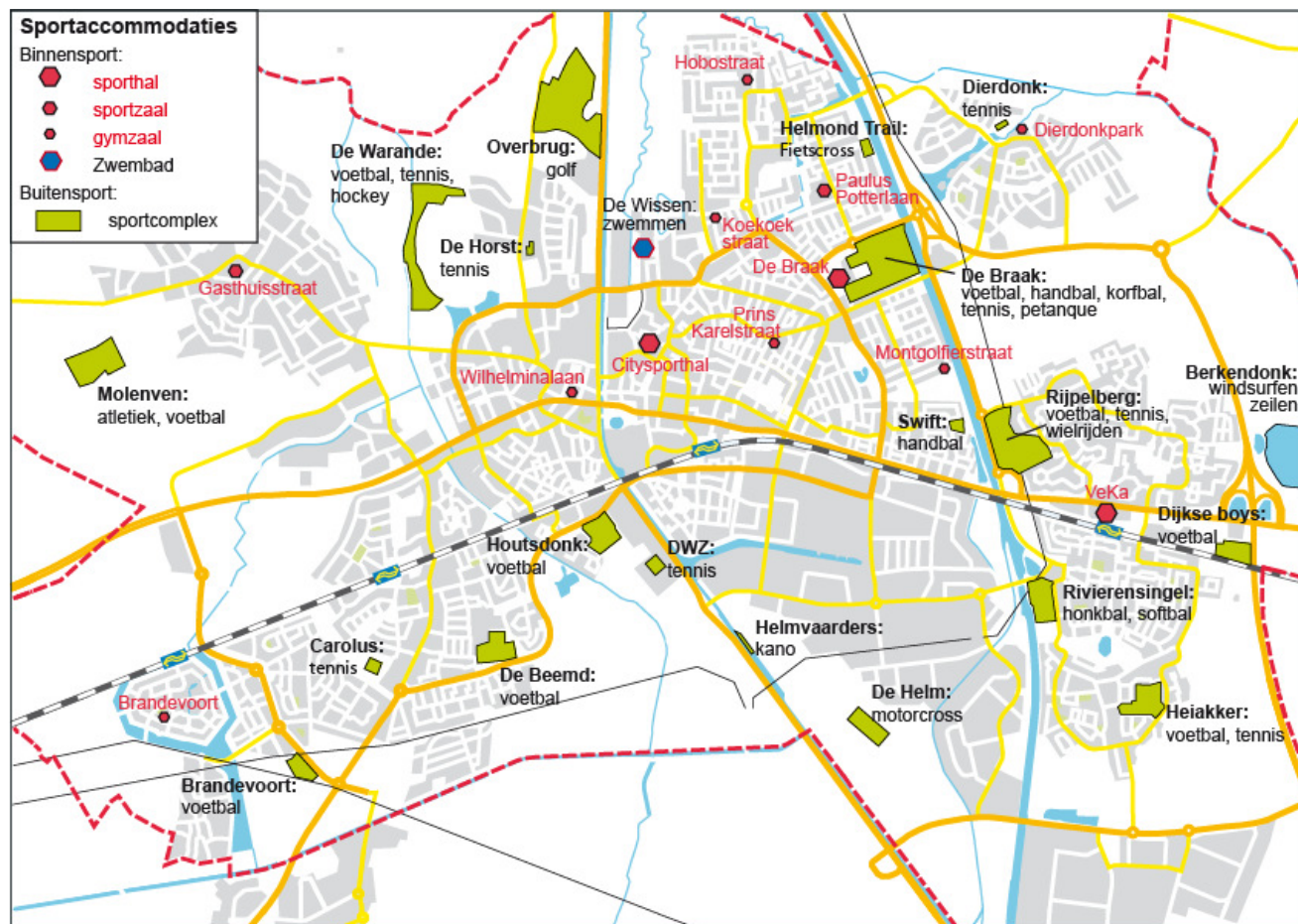
We proberen zo veel mogelijk de groei van de verenigingen te faciliteren. Uit de capaciteitsanalyses die we tweejaarlijks herhalen zal moeten blijken of er sprake is van een capaciteitsprobleem. Naast de knelpunten die naar voren komen uit de capaciteitsberekeningen kunnen er ook bij sportverenigingen accommodatieknelpunten ontstaan. Niet door ruimtegebrek, maar door bijvoorbeeld ontwikkelingen op ruimtelijk gebied. De ontwikkeling van bijvoorbeeld Berkendonk heeft invloed op de verenigingen die gehuisvest zijn rondom de bestaande recreatieplas.

Binnensportaccommodaties

Binnensportaccommodaties zijn in het algemeen in eigendom van de gemeente die zorg draagt voor het beheer en exploitatie. Sportverenigingen betalen huur voor het gebruik van de accommodatie (sportvloer, vaste toestellen en sanitaire voorzieningen). De exploitatielasten (incl. de kapitaallasten) voor het gebruik van binnensportaccommodaties komen volledig voor rekening van de gemeente.

De gemeente Helmond heeft momenteel 12 binnensportaccommodaties in haar beheer. Door de jaren heen worden deze voor wisselende uren verhuurd aan verschillende Helmondse organisaties zoals scholen, sportclubs en wijk- en buurtverenigingen. Ook particulieren kunnen tegen betaling gebruik maken van de accommodaties. Helmond heeft 3 beheerde sporthallen; de City Sporthal, de Veka Sporthal en Sporthal De Braak. Twee van deze hallen worden beheerd door medewerkers van de gemeente Helmond. De derde hal wordt beheerd door een externe exploitant. De sport- en gymzalen zijn onbeheerd. In het kader van deze nota is er ook een capaciteitsonderzoek naar het aanbod van

binnensportaccommodaties uitgevoerd. Deze berekening is gebaseerd op een onafhankelijk onderzoek naar de huidige en toekomstige ruimtebehoefte voor binnensport.² Dit onderzoek geeft inzicht in de geprognosticeerde capaciteitstekorten en overschotten tot 2020.

Kenmerken binnensportaccommodaties

In onderstaande tabel staan de belangrijkste kenmerken van de gemeentelijke accommodaties.

Accommodatie	Voorziening	Wijk	Beheer	n.v.o. (m2) zaal
Veka Sporthal	Sporthal	Brouwhuis	Beheerd/onbeheerd	1232
Sporthal De Braak	Sporthal	Oost	Beheerd	1015
City Sporthal	Dojo	Centrum	Beheerd	40
	Sporthal		Beheerd	2420
	Gymzaal		Beheerd	258
Gasthuisstraat	Spiegelzaal	Stiphout	Beheerd	70
	Sportzaal		Onbeheerd	502
Paulus Potterlaan	Sportzaal	Oost	Onbeheerd	502
De Veste	Sportzaal	Brandevoort	Onbeheerd	602
Hobostraat	Gymzaal	Noord	Onbeheerd	285
Reigerlaan / Koekoekstraat	Gymzaal	Noord	Onbeheerd	252
Montgolfierstraat	Gymzaal	Oost	Onbeheerd	252
Dierdonk	Gymzaal	Dierdonk	Onbeheerd	255
Mariaschool (Wilhelminalaan)	Gymzaal	Centrum	Onbeheerd	206
De Fonkel	Gymzaal	Binnenstad	Onbeheerd	288

² De volledige rapporten over het capaciteitsonderzoek binnensport, capaciteitsonderzoek buitensport en beleidsadvies privatisering zijn te downloaden via www.helmond.nl/sport

Veka Sporthal

De Veka Sporthal bestaat uit een sporthal, vergaderzaal en een horecagedeelte. De sporthal is in drie delen te splitsen door middel van twee neerlaatbare wanden. De hal kan hierdoor ook voor een of twee derde deel verhuurd en gebruikt worden. In de sporthal is een galerijtribune ondergebracht. De sportvloer kan afgedekt worden voor andersoortig gebruik.

City Sporthal

De City Sporthal bestaat uit een dubbele sporthal, een geprivatiseerde horecavoorziening met kegelbaan en een parkeergarage. Het sportgedeelte bevat een hal van 2300 m², een gymzaal en een spiegelzaal. De hal is in twee delen ($\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ en $\frac{1}{3}$ - $\frac{2}{3}$) te splitsen door middel van verrijdbare schotten. Bij de sporthal is een uitrijdbare tribune, een galerij en een wedstrijd-/ regieruimte ondergebracht. De hal is te laag voor internationale wedstrijden van sommige sporten zoals bijv. volleybal. Qua functionaliteit bestaan enkele knelpunten, waaronder de onmogelijkheid om de hal over de gehele hoogte in verschillende delen te scheiden.

Sport- en Leisurecomplex Suytkade

In september 2013 zal het sport- en leisurecomplex Suytkade opgeleverd worden. De sporthal heeft een vrij vloeroppervlakte van 57 x 45, oftewel twee sporthallen van 28,5 x 45 m en is geschikt om (inter)nationale zaalsportwedstrijden te houden. Door een flexibele wand is de hal op te delen in 2 sportvelden. Naast een vaste tribune is er ook een inschuifbare tribune, waardoor er in totaal ruim 1200 zitplaatsen zijn. Voor de sporthal zijn er 8 kleedlokalen beschikbaar. In het complex wordt op de tweede verdieping een spiegelzaal gebouwd met een oppervlakte van 250m² (19,5 x 13). Deze spiegelzaal heeft een vrije hoogte van 4 meter en heeft de beschikking over een toestelberging en vier kleedlokalen. Het sport-, wellness en vrijetijdscomplex zal worden geëxploiteerd door Fitland. De gemeente Helmond huurt de sporthal en spiegelzaal langdurig van Fitland. In de praktijk betekent dit dat de gemeente Helmond mag verhuren aan sportverenigingen, scholen en sportorganisaties. De uren die de gemeente niet verhuurd, kan Fitland verhuren aan niet-sportorganisaties en/of zelf in gebruik nemen. De verhuur van de sporthal en spiegelzaal verloopt via de gemeente Helmond. Het beheer zal worden uitgevoerd door Fitland.

Sporthal De Braak

De Braak bestaat uit een sporthal en een dojo. De sporthal is via schotten in twee delen te scheiden. Er is een vaste tribune. De sporthal dateert uit 1965.

Sportzalen (microhallen)

De sportzalen aan de Gasthuisstraat en Paulus Potterlaan zijn in 1970 gebouwd. Deze zalen zijn niet te splitsen in zaaldelen. De sportzaal De Veste is een ruime dubbele gymzaal. Deze zaal is vanaf 2006 in gebruik. Eind 2013 zal de dubbele gymzaal in Wijkhuis Brede School Helmond-West in gebruik worden genomen.

Gymzalen

De gymzalen hebben een standaardafmeting van een gymnastieklokaal. Overdag hebben ze vooral een functie voor onderwijsgebruik, na schooltijd en 's avonds voor verenigingen. Daarnaast zijn er een aantal gymzalen in de stad zijn onder volledig beheer van het basis- en voortgezet onderwijs vallen. De gymzaal bij de Mariaschool zal na oplevering van WHBS Helmond West gesloten worden.

Naast bovenstaande accommodaties zijn er 9 gymzalen die eigendom zijn van onderwijsinstellingen en waarvoor de gemeente niet de ingebruikgave coördineert.

Momenteel zijn er 150 organisaties die de gemeentelijke binnensportaccommodaties huren. De gebruikers van de gemeentelijke binnensportaccommodaties zijn te verdelen over de volgende groepen:

- Onderwijs (op schooltijden)
- Verenigingen
- Particulieren
- Incidentele verhuur aan verenigingen / particulieren
- Commerciële activiteiten

Benutting

De binnensportaccommodaties zijn dagelijks tussen 8:30 en 23:00 uur. De totale benutting per accommodatie in 2011 is afgezet tegen de maximaal mogelijke openstelling van een binnensportaccommodatie.

De sporthallen worden in de ochtenden en in het begin van de middag redelijk intensief gebruikt voor gymnastiekonderwijs. In de namiddag wordt van de hallen zeer weinig gebruik gemaakt. Vooral de periode tussen 15.00 uur en 18.00 uur laat openingen in de bezetting zien. In de avonden is het gebruik door sportverenigingen redelijk intensief. Gymzalen worden door verenigingssport over het algemeen minder intensief benut omdat de afmetingen en de sporttechnische ruimte niet voldoen aan de eisen die voor de meeste zaalsporten gelden. Gymzaal Dierdonk heeft voor een gymzaal een goede bezetting. De andere gymzalen hebben een matige tot goede benutting. Door de inzet van Stichting JIBB worden de daluren beter benut.

In geen van de binnensportaccommodaties is dus de maximale benutting bereikt. Desalniettemin kan er sprake zijn van ondercapaciteit indien de seizoensinvloeden in ogenschouw worden genomen. Per tak van sport loopt de lengte van het binnensportseizoen sterk uiteen. Buitensporten als hockey, voetbal alsmede gecombineerde buiten-/ binnensporten als korfbal beperken hun binnensportbenutting doorgaans tot circa vijf maanden per jaar. Als gevolg hiervan kennen met name sporthallen en sportzalen van november tot en met maart een zeer intensieve benutting. Van juni tot en met augustus is de benutting vaak zeer gering omdat zowel het bewegingsonderwijs als de verenigingssport gedurende de zomerperiode geen of weinig gebruik van de accommodaties maakt. Alle binnensportaccommodaties hebben echter ook in de piekweek te maken met overcapaciteit.

Het verbeteren van de bezettingsgraad van de gemeentelijke binnensportaccommodaties via procedurele wijzingen in de verhuur of het verlagen van tarieven van de gymzalen op daluren is één manier. Een andere manier om de bezettingsgraad te verhogen is het stimuleren van gebruik van de accommodaties. Het vergroten van het aantal huurders leidt immers ook tot een hogere bezettingsgraad.

Prognose

De traditionele sportvereniging ondervindt veel concurrentie van de toenemende diversiteit in vrijetijdsbesteding. Één van de bijbehorende verwachtingen is dat het aantal sporters zal toenemen en het aantal lidmaatschappen bij de traditionele sportvereniging zal afnemen. Mogelijke reden hiervoor is dat men in toenemende mate wel ergens onderdeel van uit wil maken en ergens bij wil horen maar dan zonder structurele verplichtingen. Hierdoor zou men sneller geneigd zijn te kiezen voor een individuele sport, die zowel in georganiseerd als in ongeorganiseerd verband kan worden beoefend. Voorbeelden hiervan zijn zwemmen, fitness, fietsen, skaten, hardlopen en nordic walking. Voor zover hiervan in Helmond sprake is, kan er bijgevolg een minder grote behoefte aan gemeentelijke binnensportaccommodaties ontstaan, intensiever gebruik worden gemaakt van de buitenruimte (ten behoeve van sportbeoefening) en een toename optreden van het marktaandeel van commerciële sportaanbieders.

Ledenprognose sportbonden

Uit het overzicht van de nationale ledentalontwikkelingen tussen 1999/2004 en 2010 is te zien dat de nationale sportparticipatiegraad slechts voor drie sporten is toegenomen, voor korfbal en judo gelijk is gebleven en voor de overige sporten is afgenomen. Hierbij wordt opgemerkt dat het aantal leden van de KNVB voornamelijk veldvoetbal beoefend en onbekend is of en zo ja, in welke mate de stijgende trend ook op zaalvoetbal van toepassing is. Het effect van sport als middel ter bevordering van de prestatievelden van de WMO is niet volledig doorgewerkt bij de sportverenigingen. De lange termijneffecten van het toenemende belang van sport zijn moeilijk te voorspellen. Het kan een positieve ontwikkeling voor de sportverenigingen zijn indien de verenigingen inspelen op hun veranderende rol van traditionele sportaanbieder (en inspelen op de veranderende consument) tot vraaggerichte en kwaliteitgerichte organisatie. Spelen ze hier niet goed op in, dan zal de dalende participatie in een aantal takken van sport doorzetten.

Tarieven

De gemeente Helmond hanteert voor de gemeentelijke sportaccommodaties (velden als sportzalen) een tarievenlijst. Om sport toegankelijk te houden zijn deze tarieven gesubsidieerd en bij lange na niet kostendekkend. In het voorjaar van 2011 is er de Notitie tarieven (multifunctionele) binnen- en buitensportaccommodaties opgeleverd. Uit vergelijkend onderzoek bleek dat de meeste tarieven voor het gebruik van diverse buitensportaccommodaties aan de lage kant zijn. Tegelijkertijd wordt er steeds meer multifunctioneel gebruik van de sportaccommodaties gemaakt. Dit vraagt om een duidelijke tarifiering. Rest de bezuinigingstaakstelling waar ook de sportsector door geraakt wordt waardoor de tarieven in 2011 verhoogd zijn.

In het kader van de notitie tarieven is gekeken naar de kostendekkendheid van de gemeentelijke accommodaties. Kostendekkendheid houdt in de mate waarin de opbrengsten van het gebruik de gemaakte kosten kunnen dekken. De gemeente maakt jaarlijks ca. 1,7 miljoen euro aan kosten voor haar binnensportaccommodaties. Deze kosten worden slechts voor ca. 32% gecompenseerd door de opbrengsten. Bij de buitensportaccommodaties bleek dat het hoogste dekkingspercentage per sportpark van de kosten voor de buitensportaccommodaties 21% bedraagt. Bij alle overige sportparken bedraagt het dekkingspercentage dus nog minder dan 21%. Kortom, er is sprake van een forse indirecte subsidiering door de gemeente op het gebruik en het onderhoud van de sportvelden. De tarieven voor sportvelden zijn met ingang van seizoen 2012/2013 met 20% verhoogd waardoor het dekkingspercentage ten opzichte van de binnensportaccommodaties evenwichtiger wordt. Echter een binnensportvereniging heeft weinig extra mogelijkheden om naast contributie-inkomsten, beperkte sponsormogelijkheden en een eventuele jeugdledensubsidie van de gemeente inkomsten te genereren. De buitensportverenigingen daarentegen beschikken vaak over een eigen kantine en reclame-uitingen. Hiermee heeft een buitensportvereniging een grotere financiële armslag dat zich vertaalt in de hoogte van de contributie.

We houden de sport betaalbaar door de tarieven niet kostendekkend door te belasten naar de gebruikers van onze sportaccommodaties en sportvelden. We hanteren diverse tarieven voor het gebruik van de accommodaties en herijken het tarievenbeleid in 2016.

Zwembad de Wissen

De gemeente Helmond beschikt met zwembad de Wissen over een zwemvoorziening met een rijke historie. In de jaren zestig is het oudste gedeelte van het zwembad in gebruik genomen. (binnen en buitenbad). De laatste verbouwing van het zwembad dateert van 1999 waardoor er een doelgroepenbad is aangebouwd. In het verleden is Zwembad de Wissen grotendeels geëxploiteerd door de gemeente Helmond. Sinds 1997 is de exploitatie uitbesteed aan LACO Nederland. De gemeente verstrekt jaarlijks een exploitatiesubsidie waarvan de hoogte onafhankelijk is van het aantal bezoekers en exploitatieresultaat. Het huurcontract met LACO is in 2008 met 10 jaar verlengd tot 1-1-2018. De verenigingen Lutra, Reddingsklos, Aquarius, Watervrienden en GSGH hebben hun thuisbasis in het zwembad.

Staat huidig zwembad

Omdat de laatste grote renovatie van het zwembad in 1999 is uitgevoerd is het van belang om te weten of de levensduur van onder andere installaties in het zwembad verstreken is of dat de levensduur mogelijk verlengd kan worden. Hierdoor kan er mogelijk nog langer veilig gebruik worden gemaakt van zwembad de Wissen. Team Vastgoed van de gemeente heeft de opdracht gekregen om een onderzoek te verrichten naar de bouwkundige en technische staat van zwembad de Wissen. Hierbij diende tevens een raming van de kosten te worden opgesteld om de levensduur van het zwembad te verlengen. Conclusie is dat er ten aanzien van de installaties in zijn geheel weinig tot geen problemen te verwachten zijn en dat er aan leidingen behoudens regulier onderhoud er geen grote voorzieningen opgenomen hoeven te worden. Met een bedrag ad. € 85.000,- (waarvan ook een deel de verantwoordelijkheid is van de exploitant) zijn alle voorzieningen weer up to date. Echter de geplande onderhoudskosten worden met het verlengen van de levensduur van het zwembad hoger. Totaal is er tot 2020 een bedrag van € 1.300.000 excl. BTW noodzakelijk om het zwembad in een redelijke staat te houden. Via het meerjarenonderhoudsplan van Vastgoed zijn deze investeringen in beeld en kunnen deze kosten worden gedekt via de begroting.

Rapport Samenhangend productconcept nieuwe zwemvoorziening.

Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2008 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld om een integrale visie op te stellen om duidelijkheid te creëren voor een nieuwe publieke zwemvoorziening. Hiervoor is een opzet van een planontwikkeling zwemvoorziening opgesteld waarin de gemeente in fases komt tot een (stedenbouwkundig) programma van eisen ten behoeve van een nieuw zwembad. De fases zijn:

1. Rapport samenhangend productconcept (analyse bestaande situatie, marktonderzoek en trends en ontwikkelingen)
2. Opstellen concept programma van eisen, investerings- en exploitatieraming en analyse van mogelijke locaties
3. Uitwerking programma van eisen en locatiekeuze
4. Plan van aanpak en stedenbouwkundig programma van eisen

Er is een samenhangend productconcept opgesteld voor een nieuw zwembad die nu en in de toekomst past bij de behoefte die zich voordoet in de Helmondse samenleving. Ten behoeve van dit concept is er documentstudie uitgevoerd, is er een bezoek gebracht aan het zwembad en zijn er gesprekken gevoerd met de direct betrokkenen bij de gemeente, zwembad en zwemverenigingen.

Eerste fase:

- Er is een samenhangend productconcept opgesteld voor een nieuw zwembad die nu en in de toekomst past bij de behoefte die zich voordoet in de Helmondse samenleving.

Samengevat zijn de bevindingen:

- De Helmondse zwemvoorziening ondervindt op functioneel gebied concurrentie van de zwembaden in de buurgemeenten.
- De Wissen heeft verhoudingsgewijs een zeer lage aantal recreatieve bezoekers. Dit kan te maken hebben met de concurrentie in het verzorgingsgebied, beperkte openstelling recreatief zwemmen, zwemgedrag van de Helmondse bevolking, slechte imago en relatief hoge tarieven.
- De verenigingsbezoekersaantallen zijn in verhouding hoog. De verenigingen kunnen nog beperkt groeien en de wachtlijsten voor het aanleren van zwemmen blijven gemiddeld een jaar.
- Het bestaande wateroppervlak bedraagt 1.160 m², waarvan functioneel 575 m² en recreatief 585m². Voor een stad als Helmond dient er in 2025 minimaal 760 m² functioneel zwemwater zijn om de verenigingen en het aanleren van zwemmen te kunnen faciliteren.

Daarnaast is er voor een toekomstig nieuw zwembad een productconcept opgesteld. Dit op basis van de bevindingen uit de analyse van de omgeving waarbinnen zich de voorziening bevindt en het huidige gebruik van zwembad de Wissen. Hierbij is uitgegaan van een basisvoorziening dat uitgebreid kan worden met 2 verschillende modules waarbij in de aanname het aantal recreatieve bezoekers wordt beïnvloed.

	Voorzieningen	Verwacht aantal bezoekers	
Basisvariant 760 m ²	<ul style="list-style-type: none"> • Wedstrijdbad (25x15,4 m) halve beweegbare bodem • Doelgroepenbad (25x15m) (2 halve beweegbare bodems) • Beperkte horeca 	Recreatief	35.000
		Instructie	107.800
		Doelgroepen	39.200
		Verenigingen	68.900
		Scholen/diversen	24.500
		TOTAAL	275.400
Module A	Basisvariant en: <ul style="list-style-type: none"> • Recreatief bassin (<200 m², maximaal 1,20 diepte) • Peuter- en kleuterbassin (<100 m²) • Uitbreiding horeca 	Recreatief	85.000
		Instructie	107.800
		Doelgroepen	39.200
		Verenigingen	68.900
		Scholen/diversen	24.500
		TOTAAL	325.400
Module B	Basisvariant en: <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiden doelgroepenbad met <60 m² zwemwater voor recreatieve doeleinden • Beperkt aantal recreatieve voorzieningen op perrons (<i>beide voorzieningen uitsluitend beschikbaar op momenten dat doelgroepenbad voor recreatief gebruik is opengesteld</i>) 	Recreatief	45.000
		Instructie	107.800
		Doelgroepen	39.200
		Verenigingen	68.900
		Scholen/diversen	24.500
		TOTAAL	285.400

Bijlagen:

De volledige rapporten over het capaciteitsonderzoek binnensport, capaciteitsonderzoek buitensport en beleidsadvies privatisering zijn te downloaden via www.helmond.nl/sport